

10/2/46

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΘΕΑΤΡΟΝ "ΟΔΥΜΠΙΑ..

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1946 ΩΡΑ 11 Π. Μ.

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ

ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ROYALTON ALASTAIR KISCH

ΤΙΜΑΙ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

ΠΛΑΤΕΙΑ	ΔΡΧ. 2000
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ	» 2000
ΕΞΩΤΗΣ	» 2000
ΘΕΩΡΕΙΟΝ Β'	» 1600
ΥΠΕΡΩΝ	» 1200

ΤΙΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΡΧ. 200

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Ἐπικό ἐμβατήριο JOHN IRELAND
(πρώτη ἐκτέλεσις)
2. Δὸν Ζουάν R. STRAUSS
(συμφωνικό ποίημα)
3. Πρελούδιο καὶ Φούγκα X. ΠΕΡΠΕΣΑ
γιά ὄρχηστρα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

4. Συμφωνία ἀρ. 39 σέ Μι ὑφ. W. A. MOZART
 - I. Adagio — Allegro
 - II. Andante con moto
 - III. Menuetto — Allegro
 - IV. Finale. — Allegro
 5. Πρελούδιο καὶ θάνατος τῆς Ἰζόλδης R. WAGNER
(ἀπὸ τὸ μουσικό δράμα: «Τριστάνος καὶ Ἰζόλδη»)
-
-

JOHN IRELAND
ΕΠΙΚΟ ΕΜΒΑΘΗΡΙΟ

Ο John Ireland, ένας από τους πιό διακεκριμένους επιζώντες συνθέτας της παληάς γενεάς Άγγλων συνθετών, γεννήθηκε στά 1879. Έχει γράψει μερικά έργα γιά όρχήστρα, μεταξύ τών οποίων ένα λεπτό κονσέρτο γιά πιάνο, έργα γιά χορωφία, μουσική δωματίου και μερικά τραγούδια. Τό «Έπικό έμβαθήριο» είχε παραγγελλεί από τή «άγγλική ραδιοφωνική εταιρία» και πρωτοπαίχθηκε υπό τή διεύθυνση του Sir Henry Wood, ως πρώτο κονσέρτο τής περιόδου τών «Συναυλιών Περιπάτου» στό Βασιλικό «Albert Hall» του Λονδίνου στά 1942.

Η παρτιτούρα φέρει τόν επόμενο όρισμό γιά τή λέξι «επικό»: 'Αφορών κάποια ήρωική πράξι, ή σειρά από πράξεις και γεγονότα που έχουν ιδιαίτερη σημασία γιά τήν ιστορία ενός έθνους...».

R. STRAUSS
ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ

Τό μαγικό κύκλο του άπειρου χαριτωμένου γυναικείου ώραιου ήθελα νά διαβώ μέσα στη θύελλα τής ήδονής και στά χελιη τής τελευταίας νά πεθάνω μέ ένα φίλι.

Ω φίλε, ήθελα νά πετάξω παντού όπου άνθει ή όμορφιά—νά γονατίσω μπροστά σέ κάθε μιά κι' άς είναι και μόνο γιά μιά στιγμή, νά νικήσω.

Φεύγω τόν κόρο και μένω πρόθυμος στην ύπηρεσία του ώραιου. Κι' αν προσβάλλω τή μιά ή τήν άλλη, λατρεύω όλες μαζί.

Η άγάπη μιάς γυναίκας, σήμερα άνοιξιάντικη άεράκι, αύριο σάν άέρας μουλωμένος φυλακής.

Κι' αλλάζω τήν άγάπη μου στους πλατείς κύκλους τών ώραιων γυναικων, είναι όμως ή άγάπη μου σέ καθεμιά διαφορετική.

Δέν θέλω νά στήσω από έρείπια ναό. Ναί πάθος μου είναι πάντα ή καινούργια. Κι' όταν πεθάνει έδω, εκεί άνασταίνεται.

Τή μετάνοια δέν τή ξέρω, κι' όπως κάθε όμορφιά είναι μοναδική, έτσι και ή άγάπη που έμπνέει. Έμπρός λοιπόν, προς νέες πάντα νίκες, όσο κρατούν τά νεϊάτα κι' οί φλογεροί παλμοί τους!

Μιά πανώρια θύελλα με παρέσυρε. Πέρασε και όλα ήσυχασαν.

Σάν πεθαμένες όλες οί έλπίδες. Ίσως ένας κεραυνός απ' αυτές που περιφρόνησα χτύπησε βαρειά τή δύναμη τής άγάπης μου, και εαφνικά έρημώθηκε ό κόσμος γιά μένα και σκοτεινίασε.

Μπορεί και δχι!—Η φωτιά έσβυσε—και κρύο και σκοτεινό έμεινε τό τζάκι.

(NICOLAS LENAUI)

X. ΠΕΡΠΕΣΑ
ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ ΚΑΙ ΦΟΥΓΚΑ

Τό «Πρελούδιο» και «Φούγκα» του κ. X. Περπέσα βγαίνει έντελώς από τά καθιερωμένα μορφολογικά όνορα του τίτλου του και παίρνει άξιώσεις ένός εύρύτερου συμφωνικού ποιήματος με τόν έντονο δραματικό ψυχισμό που τό χαρακτηρίζει. Η άρχιτεκτονική του έργου ξεκινά από τά πλατειά και εύγλωττα θέματα του πρελούδιου που περνούν σέ μιά κυκλική διαδρομή από τους σταθμούς μιάς συμφωνικής ανάπτυξέως, ως τό ζετύλιγμα τής διπλής Φούγκας που ύψώνεται σέ πολυφωνικό οικοδόμημα μεγάλης έκτάσεως γιά νά καταλήξει στό τελικό κορύφωμα ένός θριαμβικού νικητήριου παιάνος σέ μορφή έμβαθηρίου.

W. A. MOZART

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 39 ΣΕ ΜΙ ΥΦ.

Ἡ Συμφωνία σέ Μι Ὑφ. (ἀρ. 39), πού ἀγνωστο γιατί, ἔχει τὴν προσωπιὰ «Τὸ Κόκκειο. Ἄσμα», εἶναι ἀπ' τὶς τελευταῖες Συμφωνίες τοῦ Μόζαρτ καὶ ἴσως ἐκείνη πού πλησιάζει πῶς πολὺ τὴν τέχνη τοῦ Χάϋδν. Τὴν εἰκόνα τοῦ προδρόμου αὐτοῦ μᾶς τὴν παρουσιάζει ὄχι τόσο μὲ τὸν τύπο τῆς, ὅσο μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ζωὴ πού τὴν διαπνέει. Ἡ Συμφωνία ἀρχίζει γεμάτη λάμψη καὶ μεγαλοπρέπεια καὶ μόνο στὸ τέλος τοῦ εἰσαγωγικοῦ τμήματος ἀκούονται μερικοὶ θλιβεροὶ ἦχοι πού μᾶς θυμίζουν «Δὸν Ζουάν». "Ena forte, γραμμένο στὸν τύπο τοῦ Χάϋδν πού ἀκολουθεῖ, μᾶς δείχνει τὸ πάθος μιάς ψυχῆς πού ἔχει συναισθησιὴ γιὰ τὴ δύναμὶ τῆς. Εἶναι ἕνα εἶδος Μοζαρτείου «Hρωϊκῆς», ἀλλὰ χωρὶς ἀγῶνες καὶ τρικυμίες. Τὰ στοιχεῖα πού ὁ Μόζαρτ δανεῖζεται ἀπ' τὸν Χάϋδν, ἀναγνωρίζονται ἀπ' τὴ λαμπρότητα τῶν ἤχων καὶ τὴ χαρὰ πού ξεσπᾷ σὲ κάθε βῆμα. Χαρὰ ὁμως πού συχνὰ ἐπισκιάζεται ἀπὸ μερικές μελαγχολικὲς φράσεις, σὰν νὰ θέλουν νὰ μειώσουν τὴν ἐντύπωσι τῆς ἀπόλυτης εὐτυχίας. Τὸ δεύτερο μέρος—Andante—θυμίζει πάλι Χάϋδν. Τὸ δεύτερο τμήμα τοῦ μέρους αὐτοῦ, ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα παθητικὸ θέμα πού διακόπτει τὸν εἰρηρικὸ χαρακτῆρα τοῦ ὅλου Andante—Τὸ Μενουέττο εἶναι ἀπ' τὰ ζωηρότερα πού ἔχει γράφει ὁ Μόζαρτ, τὸ δὲ τριότου, ὅπου πρωτοστατεῖ τὸ κλαρινέτο, εἶναι ἀπ' τὰ πῶς ἀξιοθαύμαστα μουσικὰ εἰδύλλια. Τὸ φινάλε, τόσο γιὰ τὸ πνεῦμα τοῦ συνθέτη ὅσο καὶ γιὰ τὰ μέσα πού χρησιμοποιοῦνται σ' αὐτὸ θυμίζει Χάϋδν. Δὲ λείπουν ἀπ' αὐτὸ οὔτε οἱ γενικὲς πτώσεις, οὔτε οἱ δυναμικὲς ἀντιθέσεις, οὔτε οἱ ἀπροσδόκητες ἐπαναφορὲς τοῦ κυρίου θέματος.

R. WAGNER

ΠΡΕΛΟΥΔΙΟ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΥΖΟΛΔΗΣ

Ἡ «Τριστάνο καὶ Ἰζόλδη» εἶναι ὁ πῶς τέλειος τύπος τοῦ μουσικοῦ δράματος, εἶναι ἕνα ἔργο πού οὐσιαστικῶς μέσα σὲ δύο πρόσωπα συγκεντρώνει μιά ἀπ' τὶς πῶς δυνατὲς ἐρωτικὲς τραγωδίας πού ἔγιναν θρόλος στὴ βερσιονιστικὴ Εὐρώπη. «Τίποτε πού νὰ μᾶς ἀπομακρύνει ἀπ' τὸ μυστήριον τῶν ψυχῶν, λέει ὁ Romain Rolland: Δύο μόνο πρόσωπα: οἱ δύο ἐρασταὶ καὶ ἕνα τρίτο, στὰ χέρια τοῦ ὁποῦ παραδίνονται τὰ θύματα: τὸ Πεπρωμένο!». Εἶναι βέβαιον ὅτι γιὰ νὰ γράψῃ τὸν «Τριστάνο» ὁ Βάγνερ εἶχε καὶ προσωπικὴν ἀφορμὴ: τὶς θλιβερὲς περιπέτειες τοῦ ἐρωτᾶ του πρὸς τὴ Ματθίλδη Βέζενδοκ, καθὼς ἐπίσης καὶ τὶς ἀπαισιόδοξες θεωρίες τοῦ Σοπενχάουερ, τοῦ ὁποῦ μεγάλος θαυμαστῆς εἶχε γίνεαι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνη. Ὁ Βάγνερ σχεδίαζε νὰ γράψῃ τὸν «Τριστάνο» ἤδη ἀπὸ τὸ 1854, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ὁποῦ ἔγραφε στὸν Λιστ ὅτι ἤθελε νὰ στήσῃ ἀληθινὸ μνημεῖον στὸν ἐρωτα, συνθέτοντας τὸ ἔργο αὐτὸ, «στὶς πτυχῆς τῆς μαύρης σιμαίνας, τοῦ ὁποῦ, θέλει νὰ σκεπασθῇ καὶ νὰ πεθάνῃ» καθὼς λέει ὁ ἴδιος.

Ἡ Μπερλιόζ ἔβλεπε στὸ πρελούδιον τοῦ «Τριστάνο καὶ τῆς Ἰζόλδης» ἕνα εἶδος «χρωματικοῦ στεναγμοῦ γεμάτου διάφωνης ἐπερῆσις (ἀποτζιατισσοῦρες), πού ἐπαυξάνουν τὴν σκληρότητα τῆς ἁρμονίας καθὼς ἀντικαθιστοῦν τὸ πραγματικὸ φθόγγον τῆς ἁρμονίας». Τὸ γεγονός εἶναι ὅτι τὸ πρελούδιον αὐτὸ εἶναι ὁ πρόλογος πού ταυριάζει πραγματικὰ σ' ἕνα παρόμοιον ἔργο.

Οἱ τελευταῖες σελίδες τοῦ «Τριστάνο» δὲν μᾶς ἀφήνουν μὲ τὴν ἐντύπωσιν ἀπόλυτης ἀπαισιοδοξίας. Ὑπάρχει βέβαια βαθεῖα μελαγχολία στὶς ἁρμονίες πού συνοδεῖουν τὸ θάνατον τῆς Ἰζόλδης. Μὰ δὲν κυριαρχεῖ ἡ νένθυμὴ ἰδέα τοῦ θριάμβου τοῦ θανάτου στὸ τέλος τῆς θλιβερῆς τραγωδίας, γιὰτι ὕστερα ἀπ' τὸ crescendo, ἡ ὑπέροχη φράσι τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐρωτα, σβύνει πάλι ἰσά, ἰσά, πάντοτε γλυκεῖα, περισσότερο ἀργὴ στὰ αὐθέρια ὕψη τῆς ὀρχήστρας, ἐνῶ σὰν τελευταῖος στεναγμὸς, σκορπιέται γιὰ τελευταία φορὰ, ἡ φράσι τοῦ πόθου πού ἔχει πειὰ γιὰ πάντα πρᾶνθῃ.